

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

ПОЛОЖЕННЯ

про організацію освітнього процесу в Харківському
національному університеті будівництва та архітектури

Розглянуто та схвалено
Вченою радою університету
Протокол № 6 від «27» березня 2015р.
Голова Вченої ради
_____ Ю.М.Шкодовський
«___» березня 2015 р.

Харків – 2015

Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті будівництва та архітектури. – Харків: ХНУБА, 2015. – 38с.

Положення призначене для організації, керівництва та ведення освітнього процесу в університеті. Наведені основні поняття, терміни, їх визначення та інформація з загальних нормативно-правових актів і нормативних документів щодо освітнього процесу, порядку його організації, форм навчання, обсягу навчального часу студентів, облікових одиниць навчального часу, робочого часу викладача, інші положення та нормативи зі специфіки освітньої діяльності університету.

Затверджено та надано чинності стандарту підприємства СВО СТП ХНУБА 157-2015.

Введено в дію наказом ректора університету від 03 квітня 2015р. № 79.

Упорядники: Череднік Дмитрій Леонідович
Колодяжна Марія Юхимівна
Чорний Юрій Анатолійович
Журавльов Юрій Володимирович
Шкарупа Степан Степанович
Коломієць Олена Вікторівна

ЗМІСТ

	Стор.
1 Загальні положення.	4
2 Нормативно-правова база організації освітнього процесу.....	8
3 Форми навчання в університеті. Навчальний час студента.....	12
4 Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.....	14
5 Система забезпечення та контрольні заходи з оцінювання якості освітньої діяльності.....	21
6 Атестація здобувачів вищої освіти.....	24
7 Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти.....	28
8 Запобігання академічного плагіату	29
9 Робочий час науково-педагогічних працівників.....	31
10 Методичне забезпечення виконання нормативів даного Положення та освітнього процесу.....	33
11 Алфавітний зміст	35
12 Використані джерела інформації.....	37

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

1 Загальні положення

1.1 Державну політику у сфері вищої освіти визначає Верховна Рада України, а реалізують Кабінет Міністрів України та центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

1.2 Формування і реалізація державної політики у сфері вищої освіти забезпечуються в університеті у відповідності до Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII (далі–Закон). В Законі наведені такі основні терміни та їх визначення.

1.3 Університет, як вищий навчальний заклад, наділений автономією, самостійністю, незалежністю і відповідальністю у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених Законом.

Університет є окремим видом державної установи, яка є юридичною особою публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей.

1.4 **Вища освіта** - це сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

1.5 **Здобувачі вищої освіти** - це особи, які навчаються в університеті на першому чи другому рівнях вищої освіти з метою здобуття ступеня і кваліфікації бакалавра чи магістра.

1.6 **Освітній процес** - це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться в університеті через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей здобувачами вищої освіти, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Освітній процес базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності, незалежності від втручання будь-яких політичних партій, інших громадських та релігійних організацій.

Освітній процес організовується з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в соціально-культурній сфері, в галузях техніки, технологій, системах управління та організації праці в умовах ринкової економіки.

Освітній процес організовується в університеті відповідно до Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - ЄКТС) - системи трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні, нормуванні та обліку навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання у кредитах ЄКТС.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - кредит ЄКТС) - одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

Для здобувачів ступенів вищої освіти бакалавра та магістра, які вступають на перший курс університету з 1 вересня 2015 року, обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Зменшення обсягу одного кредиту ЄКТС до 30 годин і зменшення максимального навчального навантаження науково-педагогічного працівника до 600 годин починають діяти з 1 вересня 2015 року для нових освітніх програм.

Здобувачі вищої освіти, які вступили на перший курс університету до 2015 року навчаються за чинними на час вступу освітніми програмами.

Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста, а також студентів другого, третього і четвертого курсів, що навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра та другого курсу за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, обсяг одного кредиту ЄКТС залишається без змін.

Організація освітнього процесу з підготовки фахівців з вищою освітою здійснюється навчальними підрозділами університету (факультетами, кафедрами, центрами освіти і навчання тощо) за відповідними **освітньо-професійними програмами (ОПП) чи освітньо-науковими програмами (ОНП)** рівнів вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень, другий (магістерський) рівень.

1.7 Освітній процес в університеті здійснюється державною мовою.

З метою створення умов для міжнародної академічної мобільності університет має право прийняти рішення про викладання однієї чи кількох навчальних дисциплін англійською та/або іншими іноземними мовами,

забезпечивши при цьому знання здобувачами вищої освіти відповідної навчальної дисципліни державною мовою.

Для викладання навчальних дисциплін іноземною мовою в університеті утворюються окремі групи для іноземних громадян, осіб без громадянства, які бажають здобувати вищу освіту за кошти фізичних чи юридичних осіб, або розробляються індивідуальні програми. При цьому університет забезпечує вивчення такими особами державної мови як окремої навчальної дисципліни. Перелік іноземних мов, якими здійснюється викладання навчальних дисциплін, визначається університетом.

1.8 Зміст освіти - це науково-обґрунтована система дидактично та методично оформленого навчального матеріалу для відповідного рівня та ступеня вищої освіти, галузі знань і спеціальності (спеціалізації).

Зміст освіти забезпечується нормативно-правовою базою органів державного управління у сфері освіти і визначається відповідною освітньо-кваліфікаційною характеристикою, ОПП чи ОНП, структурно-логічною схемою підготовки, засобами діагностики якості вищої освіти, навчальним планом, програмами навчальних дисциплін, іншими нормативними документами органів державного управління освітою та університету.

Зміст освіти відображається у відповідних підручниках, навчальних посібниках, методичних матеріалах, дидактичних засобах і реалізується при проведенні навчальних занять та інших видів освітньої діяльності.

1.9 Освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ) - це галузевий нормативний документ, в якому узагальнюється зміст вищої освіти, відображаються мета та завдання професійної підготовки, визначається місце фахівця - випускника університету в структурі галузей економіки держави і вимоги до його компетентностей, інших соціально важливих властивостей та якостей.

1.10 Освітня програма - це система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності (спеціалізації), що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, зміст навчання, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, форми атестації, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Освітня програма є нормативним документом, затвердженим Вченою радою університету. В освітній програмі встановлюються вимоги до обсягу й рівня освіти та професійної підготовки фахівця відповідного ступеня вищої освіти певної спеціальності. Освітня програма використовується для розробки нормативної та вибіркової частин змісту підготовки фахівця, навчального плану, програм навчальних дисциплін та практичної підготовки.

1.11 Структурно-логічна схема підготовки - це наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної чи освітньо-наукової

програми підготовки з визначенням послідовності вивчення навчальних дисциплін.

1.12 Засоби діагностики якості вищої освіти - це галузевий нормативний документ, в якому встановлюються вимоги до стандартизованих методик, призначених для кількісного і якісного оцінювання ступеня вищої освіти особи вимогам ОКХ відповідної спеціальності.

1.13 Навчальний план спеціальності (спеціалізації) - це нормативний документ університету, який складається за встановленою формою на підставі ОПП чи ОНП та структурно-логічної схеми підготовки і затверджується Вченою радою.

Навчальний план повинен містити відомості про галузь знань, спеціальність (напрямок підготовки) і спеціалізацію (за наявністю), освітній або освітньо-науковий рівень, кваліфікацію, нормативний термін навчання, графік освітнього процесу, розділи теоретичної, практичної підготовки, блок обов'язкових навчальних дисциплін, блок вибіркового професійно-орієнтованих дисциплін для певної спеціальності та блок навчальних дисциплін вільного вибору студента (навчальні курси, практики із вказаними кредитами ЄКТС і навчальними годинами), дані про кількість і форми семестрового контролю, атестації в екзаменаційній комісії, загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час та час, відведений на самостійну навчальну роботу, а також поділ бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом.

Навчальні плани для здобувачів вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста використовуються без змін (несуттєві зміни можуть бути внесені в робочі навчальні плани).

Навчальні плани для здобувачів вищої освіти, які вступили на навчання до 2015 року (другий, третій, четвертий, п'ятий курси за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, другий курс – за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра) залишаються без змін (несуттєві зміни можуть бути внесені в робочі навчальні плани).

Не обов'язково дотримуватися вимог освітньо-професійної програми (особливо – її варіативної складової), але необхідно дотримуватися вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики даного напрямку чи спеціальності за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем.

Формуються навчальні плани (робочі навчальні плани) на 2015-2016 навчальний рік та наступні навчальні роки для першого курсу здобувачів ступенів вищої освіти бакалавра та магістра, враховуючи, що навчальні дисципліни і практики плануються відповідно до вимог затверджених стандартів вищої освіти у частині освітньо-кваліфікаційних характеристик, як правило, в обсязі трьох і більше кредитів ЄКТС, а їх кількість на навчальний рік не повинна перевищувати шістнадцять. Оптимальний обсяг однієї обов'язкової навчальної дисципліни на семестр має становити 5-6 кредитів ЄКТС.

Неприпустимою є ситуація, коли частиною підрозділів університету формуються навчальні плани за однією методикою, а частиною – за іншою методикою.

1.14 Робочий навчальний план спеціальності (спеціалізації) складається для конкретизації планування освітнього процесу на поточний навчальний рік на підставі навчального плану та графіка навчального процесу і затверджується ректором університету.

1.15 Галузь знань - це основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

1.16 Спеціальність - це складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

1.17 Спеціалізація - це складова спеціальності, що визначається університетом та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти.

Спеціалізації можуть бути запроваджені університетом за визначеним переліком у межах ліцензованої спеціальності відповідно до чинного законодавства.

2 Нормативно-правова база організації освітнього процесу

2.1 Нормативно-правовою базою організації освітнього процесу в університеті є стандарт освітньої діяльності, стандарти вищої освіти та зміст освіти з кожного рівня та ступеня відповідної спеціальності, інші нормативно-правові документи органів державного управління вищої освіти України, дане Положення, «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті будівництва та архітектури відповідно до Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи».

2.2 Стандарт освітньої діяльності - це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу в університеті.

Стандарти освітньої діяльності розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності з урахуванням необхідності створення умов для осіб з особливими освітніми потребами та є обов'язковими до виконання університетом.

Стандарти освітньої діяльності розробляються та затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

2.3 Стандарт вищої освіти - це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності університету за кожним рівнем вищої освіти в межах відповідної спеціальності.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і

використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності університету.

Складові стандарту вищої освіти спеціальності: ОКХ, ОПП чи ОНП; засоби діагностики якості вищої освіти, програми нормативних навчальних дисциплін зі спеціальності.

Стандарти вищої освіти за кожною спеціальністю розробляє центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, і галузевих об'єднань організацій роботодавців та затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до ОПП чи ОНП: обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

При відсутності стандарту вищої освіти відповідної спеціальності, розробленого центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, університету надається право його розробки з узгодженням та затвердженням в установленому порядку.

2.4 Зміст освіти складається з нормативної та вибіркової частин.

2.5 **Нормативна частина змісту освіти** є обов'язковою для засвоєння та набуття студентами знань, вмінь та інших компетентностей, відповідно до вимог ОКХ та сформована як модулі із зазначенням їх обсягу в кредитах ЄКТС та форм атестації.

Навчальний час в кредитах ЄКТС, що передбачений для засвоєння нормативної частини змісту освіти, не повинен перевищувати 75% від загального обсягу кредитів підготовки фахівця відповідного ступеня вищої освіти.

Викладання дисциплін, що формують компетентності з історії та культури України, філософії, української мови із загальним обсягом не менше 12 кредитів ЄКТС забезпечується згідно з визначеними університетом формами і методами їх викладання. На вибір студентів може бути запропонований широкий перелік гуманітарних дисциплін. При цьому студенти повинні набрати мінімум 12 кредитів ЄКТС із цього циклу.

З метою створення умов для вивчення англійської мови, як мови міжнародного академічного спілкування, в навчальних та робочих навчальних планах повинно бути передбачено для її вивчення не менше 12 кредитів ЄКТС. Частково вивчення англійської мови може плануватися через факультативи.

У разі надання студентом до відповідного деканату міжнародного сертифікату володіння англійською мовою з підтвердженням рівня B2 відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, такий студент (за бажанням) звільняється від вивчення цієї навчальної дисципліни.

2.6 Вибіркова частина змісту освіти визначається університетом, формується як модулі із зазначенням їх обсягу в кредитах ЄКТС та форм атестації, призначена для задоволення потреб і можливостей особистості, регіональних потреб у фахівцях певної спеціальності (спеціалізації) з урахуванням можливостей, традицій та досягнень наукових шкіл університету, сучасного науково-технічного рівня розвитку галузі тощо.

Вибіркова частина змісту освіти становить не менш, ніж 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС, передбачених ОПП чи ОНП для відповідного рівня вищої освіти і визначається як різниця між загальним обсягом освітньої програми підготовки в кредитах ЄКТС та кількістю кредитів ЄКТС, передбачених на засвоєння нормативної частини змісту ОПП чи ОНП.

При підготовці бакалаврів на базі повної середньої освіти за освітньою програмою обсягом 240 кредитів ЄКТС встановлюється частка вибірових дисциплін професійно-орієнтованих для певної спеціальності не менш, ніж 40 кредитів ЄКТС, а за вільним вибором студентів не менш, ніж 20 кредитів ЄКТС. При підготовці бакалаврів на базі молодших бакалаврів (молодших спеціалістів) за освітньою програмою обсягом 180 кредитів ЄКТС встановлюється частка вибірових дисциплін професійно-орієнтованих для певної спеціальності не менш, ніж 30 кредитів ЄКТС, а за вільним вибором студентів не менш, ніж 15 кредитів ЄКТС.

При підготовці магістрів за освітньою програмою обсягом 120 кредитів ЄКТС встановлюється частка вибірових дисциплін професійно-орієнтованих для певної спеціальності не менш, ніж 20 кредитів ЄКТС, а за вільним вибором студентів не менш, ніж 10 кредитів ЄКТС. При підготовці магістрів за освітньою програмою обсягом 90 кредитів ЄКТС встановлюється частка вибірових дисциплін професійно-орієнтованих для певної спеціальності не менш, ніж 15 кредитів ЄКТС, а за вільним вибором студентів не менш, ніж 8 кредитів ЄКТС.

Процедура вибору студентами вибірових дисциплін з визначеними строками запису на їх вивчення здійснюється відповідно до «Положення про формування циклу вибірових навчальних дисциплін спеціальності в Харківському національному університеті будівництва та архітектури».

2.7 Студент може обирати будь-які навчальні дисципліни із запропонованих в робочому навчальному плані, а також з інших спеціальностей. Для реалізації права здобувачів вищої освіти на вибіровість навчальних дисциплін університет забезпечує сприятливі умови у розкладах занять.

Для реалізації дійсно вільного вибору студентів університетом повинно бути запропоновано декілька альтернативних навчальних дисциплін та практик в кредитах ЄКТС, що формуються за ознакою можливості присудження відповідного ступеня вищої освіти та присвоєння кваліфікації, або спорідненості отримуваних компетентностей.

Дійсний вільний вибір студента однієї із альтернативних навчальних дисциплін та практик здійснюється за умови формування деканатом відповідної академічної групи студентів.

2.8 Навчальні дисципліни нормативної частини змісту освіти встановлюються стандартом вищої освіти спеціальності.

Навчальні дисципліни вибіркової частини змісту освіти встановлюються університетом та вводяться для надання освітніх і кваліфікаційних потреб особи, ефективного використання можливостей і традицій університету, регіональних потреб тощо.

Навчальні дисципліни вибіркової частини повинні бути направлені на поглиблену професійну та практичну підготовку студентів за спеціальністю.

Дотримання назв навчальних дисциплін, їх обсягів та розподілу за циклами є обов'язковим.

2.9 Місце, значення і загальний зміст програми навчальної дисципліни визначаються ОПП чи ОНП, структурно-логічною схемою та вимогами до знань, вмінь та інших компетентностей здобувачів вищої освіти.

2.10 **Програма нормативної навчальної дисципліни** є складовою стандарту вищої освіти.

2.11 **Програма вибіркової навчальної дисципліни** розробляється відповідною кафедрою і є нормативним документом університету.

2.12 **Робоча програма навчальної дисципліни** складається на підставі програми навчальної дисципліни нормативної чи вибіркової частини змісту освіти ОПП чи ОНП, робочого навчального плану і є нормативним документом університету.

Робоча програма навчальної дисципліни містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення, обсяг в кредитах ЄКТС і розподіл за складовими в годинах, форми та засоби поточного і підсумкового контролю.

Робоча програма навчальної дисципліни розробляється лектором (викладачами) кафедри, узгоджується з випусковою кафедрою за даною спеціальністю (спеціалізацією), розглядається методичною комісією відповідного факультету та затверджується першим проректором університету.

Структурні складові робочої програми навчальної дисципліни визначаються формою установленого зразка і зазначають: шифр і назву спеціальності, дані про укладачів, результати розгляду, схвалення та затвердження, опис навчальної дисципліни, мету та завдання навчальної дисципліни, програму навчальної дисципліни з розподілом на змістові модулі та теми, структуру навчальної дисципліни для денної та заочної (дистанційної) форм навчання відповідно до змістових модулів, теми лекційних занять, теми практичних та семінарських занять, теми лабораторних занять, завдання з самостійної роботи студента, індивідуальні завдання (при плануванні курсового проекту чи курсової роботи з виділенням в окремий модуль), методи навчання, методи поточного та підсумкового контролю згідно з ЄКТС, розподіл балів за шкалою університету між змістовими модулями та їх темами, методичне

забезпечення, рекомендована література (базова, допоміжна, нормативна, інформаційні ресурси).

2.13 Освітній процес в університеті здійснюється за **індивідуальним навчальним планом студента**.

Індивідуальний навчальний план студента складається на поточний рік на підставі робочого навчального плану відповідної спеціальності і включає всі навчальні дисципліни й практики нормативної та вибіркової частин змісту освіти.

Навчальні дисципліни вибіркової частини ОПП чи ОНП за відповідною спеціальністю, які включені до індивідуального навчального плану студента, є обов'язковими для вивчення.

За виконання індивідуального навчального плану відповідає студент.

2.14 Університет надає студентам можливість користування навчальними приміщеннями, бібліотеками, навчальною, навчально-методичною і науковою літературою, обладнанням, устаткуванням та іншими засобами навчання на умовах, визначених правилами внутрішнього розпорядку.

2.15 За рівень підготовки студентів вимогам стандарту вищої освіти спеціальності відповідальність несе керівник структурного підрозділу університету (навчально-методичного відділу, факультету, центру освіти чи навчання, кафедри).

3 Форми навчання в університеті. Навчальний час студента

3.1 Навчання в університеті може здійснюватися за такими формами: денна, заочна, дистанційна. Форми навчання можуть поєднуватися.

3.2 **Загальний обсяг навчальної дисципліни** в кредитах ЄКТС повинен включати час на проведення навчальних занять (лекцій, практичних, лабораторних, семінарських), виконання індивідуального завдання, самостійну роботу студента.

При наявності курсового проекту (роботи) обсяг навчальної дисципліни зменшується не менше ніж на один кредит ЄКТС на його виконання, як окремого модуля. Час в годинах на його виконання відноситься до розділу навчального плану «індивідуальні завдання».

Якщо формою підсумкового контролю з навчальної дисципліни є екзамен(и), то на підготовку до кожного з них виділяється із загального обсягу навчальної дисципліни не менше 3/4 кредиту ЄКТС і час в годинах відноситься до розділу навчального плану «самостійна робота студента».

Решта встановлених для навчальної дисципліни кредитів перераховується в години та розподіляється на аудиторні години від 33% до 60% (від 10 до 18 годин) в одному кредиті ЄКТС для занять за розкладом денної форми навчання здобувачів ступенів бакалавра і магістра та на виконання індивідуального завдання і самостійну роботу студента, які поділяються, як правило, у співвідношенні 1:1.

Це відображається в навчальному і робочому навчальних планах спеціальності відповідного ступеня вищої освіти та в робочій програмі навчальної дисципліни.

Важливо зважати, що кількість аудиторних годин в одному кредиті ЄКТС може відрізнятися залежно від галузі знань та спеціальності: підготовка у сфері природничих наук, інженерних спеціальностях тощо потребує більшого часу на роботу в лабораторіях та практичну підготовку, у той час при підготовці студентів за спеціальностями соціально-гуманітарного спрямування більше часу має виділятися на самостійну роботу студента. При цьому включення до навчальних планів так званих «позакредитних дисциплін» не передбачене Законом України "Про вищу освіту".

3.3 Навчальний час студента визначається кількістю облікових одиниць в кредитах ЄКТС, відведених для здійснення програми підготовки на даному рівні вищої освіти.

3.4 Обліковими одиницями навчального часу студента є академічна година, навчальні день, тиждень, семестр, курс, рік.

Академічна година - це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години становить, як правило, 45 хвилин.

Дві академічні години утворюють пару академічних годин (надалі - пара), яка триває 80 хвилин без перерви.

Навчальний день - це складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 9 академічних годин на добу.

До навчального дня студента входить: час навчальних занять за розкладом, виконання індивідуальних завдань, самостійної роботи студента, практична підготовка, факультативні заняття з фізичного виховання, поглибленого вивчення англійської та інших іноземних мов, окремих дисциплін, студентської наукової роботи тощо.

Навчальні дні визначаються графіком навчального процесу університету. Графік складається на поточний навчальний рік з урахуванням перенесень робочих та вихідних днів, погоджується і затверджується в порядку та в терміни, встановлені в університеті.

Навчальний тиждень - це складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 54 академічних годин .

Максимальний тижневий бюджет часу студента денної форми навчання 54 години зменшується до 45 академічних годин за рахунок 4 годин на тиждень на організацію навчальних занять з фізичного виховання через факультативи та 5 годин (10% від максимального тижневого бюджету часу за винятком годин на навчальні заняття з фізичного виховання) на поглиблене вивчення англійської та інших іноземних мов, окремих дисциплін, студентську наукову роботу, підготовку та участь у студентських олімпіадах, конкурсах, конференціях тощо.

Заняття з фізичного виховання та в спортивних секціях можуть бути організовані як факультативи, що входять у тижневе навантаження 30 годин, але не враховуються у загальний обсяг кредитів ЄКТС. В робочих навчальних планах передбачаються навчальні заняття обсягом 4 години на тиждень.

Навчальний семестр - це складова частина навчального часу студента, що закінчується підсумковим семестровим контролем. Тривалість семестру визначається робочим навчальним планом.

Навчальний курс - це завершений період навчання студента протягом навчального року. Тривалість перебування студента на навчальному курсі включає час навчальних занять в семестрах, практичної підготовки, підсумкового контролю та канікул.

Початок і закінчення навчання студента на відповідному курсі здійснюється за наказами відповідно до графіка навчального процесу на поточний навчальний рік.

Навчальний рік триває 12 місяців, розпочинається, як правило, 1 вересня і для студентів складається з навчальних днів, днів проведення навчальних та виробничих практик, підсумкового контролю (екзаменаційних сесій, державної атестації), вихідних, святкових і канікулярних днів.

Сумарна тривалість канікул протягом навчального курсу, крім останнього, становить не менше 8 тижнів.

3.5 Допускається у порядку, встановленому нормативними документами університету, вивчення студентами матеріалу лекційних занять при підготовці бакалаврів (третього та наступних курсів) та магістрів відповідно до «Положення про надання індивідуального графіку навчання студентам в Харківському національному університеті будівництва та архітектури». Відвідування інших видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для студентів.

3.6 Забороняється відволікати студентів від участі в навчальних заняттях та контрольних заходах, встановлених розкладом, крім випадків передбачених чинним законодавством.

4 Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

4.1 Освітній процес в університеті здійснюється за такими формами: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студента, практична підготовка, контрольні заходи.

4.2 **Навчальні заняття** в університеті організовуються парами тривалістю 80 хвилин без перерви. Між парами здійснюються перерви згідно з розкладом занять.

Розклад має забезпечити виконання робочого навчального плану в повному обсязі.

Основними видами навчальних занять в університеті є: лекція, практичне, лабораторне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація. Інші форми та види освітнього процесу за консультативною участю науково-педагогічних працівників визначені у порядку, встановленому в університеті.

4.3 **Лекція** є формою проведення навчальних занять в університеті і призначена для засвоєння студентами теоретичного матеріалу.

Лекція, як правило, є частиною змістового модуля, який охоплює теоретичний матеріал однієї або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика і зміст лекцій визначаються робочою програмою навчальної дисципліни.

Можливе читання окремих лекцій з проблем, які стосуються даної навчальної дисципліни, але не охоплені робочою навчальною програмою. Такі лекції проводяться провідними вченими або спеціалістами з відповідної галузі діяльності для студентів та працівників університету в окремо відведений час за факультативами.

Лекції проводяться у відповідно обладнаних аудиторіях для однієї або більше академічних груп студентів лекторами - професорами і доцентами університету або провідними науковцями чи спеціалістами, запрошеними для читання лекцій.

Лектор, якому доручено читати курс лекцій, зобов'язаний перед початком відповідного семестру подати на кафедру складений ним конспект лекцій (авторський підручник, навчальний посібник), комплект комплексних контрольних завдань (далі - ККЗ) для проведення контролю залишкових знань, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни та за наказами ректора університету, міністерства, при акредитації спеціальності тощо.

Лектор, який вперше претендує на читання курсу лекцій з навчальної дисципліни, може бути зобов'язаний завідувачем кафедри до проведення пробних відкритих лекцій для студентів спеціальності з участю викладачів та наукових співробітників кафедри.

Лектор зобов'язаний дотримуватися робочої програми навчальної дисципліни щодо тем та розкладу лекційних занять, але не обмежується в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до студентів.

4.4 Практичне заняття - це форма вивчення студентом матеріалу навчальної дисципліни, на якому викладач здійснює детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує знання, вміння та інші компетентності для практичного застосування при виконанні студентом відповідно сформульованого завдання.

Практичне заняття є складовою змістових модулів навчальної дисципліни, включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку викладачем загальної проблеми та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань, їх перевірку, оцінювання згідно зі шкалою відповідності ЄКТС.

Практичне заняття проводиться зі студентами однієї академічної групи в аудиторії або в навчальній лабораторії, оснащених необхідними технічними засобами навчання, обчислювальною технікою, елементами моделювання виробничих процесів, операцій, технологій тощо.

Перелік тем практичних занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями і компетентностями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті з проведенням моніторингу якості освіти за накопичувальною бальною шкалою ЄКТС.

Методичні матеріали для проведення практичних занять готуються лектором даної навчальної дисципліни та/або викладачем, якому вони доручені.

Оцінки, отримані студентом при виконанні окремих практичних завдань, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни на останньому занятті в семестрі.

4.5 Лабораторне заняття - це форма особистого виконання студентом під керівництвом викладача натурних або імітаційних експериментів чи досліджень з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуття практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Лабораторні заняття проводяться у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов освітнього процесу (лабораторні макети, установки тощо) з дотриманням правил техніки безпеки. В окремих випадках лабораторні заняття можуть проводитися в умовах реального професійного середовища (наприклад, на виробництві, в наукових лабораторіях).

Лабораторне заняття проводиться зі студентами академічної групи, з поділом на дві підгрупи, якщо їх кількість перевищує 16 осіб.

Перелік тем лабораторних занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Заміна лабораторних занять іншими видами навчальних занять не допускається.

Лабораторне заняття включає проведення попереднього контролю підготовленості студентів до виконання лабораторної роботи, виконання завдань теми, оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи та його захист перед викладачем.

Виконання лабораторної роботи оцінюється викладачем за шкалою відповідності оцінювання знань студента.

Оцінка виставляється у відповідному розділі журналу академічної групи. Вона враховується при отриманні студентом заліку, який виставляється з навчальної дисципліни, як правило, на останньому занятті в семестрі.

4.6 Семінарське заняття - це форма вивчення студентом матеріалу навчальної дисципліни, на якому викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, з підготовкою студентом тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів). Перелік тем семінарських занять визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою. На кожному семінарському занятті викладач заслуховує виступи студентів за темою, визначає активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію та оцінює рівень підготовки студентами рефератів. Результати оцінювання за кожне семінарське заняття вносяться в журнал академічної групи.

Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття за шкалою відповідності ЄКТС враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни на останньому занятті в семестрі.

4.7 Індивідуальне навчальне заняття проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальні навчальні заняття організовуються за окремим графіком, затвердженим деканом відповідного факультету або центру освіти чи навчання, з урахуванням індивідуального навчального плану студента.

Індивідуальні навчальні заняття можуть охоплювати частину або повний обсяг занять з однієї або декількох навчальних дисциплін, а в окремих випадках – повний обсяг навчальних занять для конкретного ступеня вищої освіти. В даному випадку розробляється та затверджується в установленому університетом порядку індивідуальний робочий навчальний план.

Види індивідуальних навчальних занять, їх обсяг, форми та методи проведення визначаються індивідуальним навчальним планом студента, а форми та методи поточного і підсумкового контролю (крім державної атестації) проводяться згідно зі шкалою відповідності оцінювання знань студента.

4.8 Консультація - це форма навчального заняття, на якому студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи студентів в залежності від того викладач консультиує студентів з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань навчальної дисципліни під час екзаменаційної сесії.

Обсяг часу, відведений викладачу для проведення консультацій з навчальної дисципліни, розраховується згідно з чинними в університеті нормами академічного навчального навантаження.

4.9 Індивідуальні завдання з окремих навчальних дисциплін (курсіві проекти або роботи, реферати, розрахункові та графічні роботи) передбачені робочим навчальним планом зі спеціальності видаються студентам під час контактних годин з відповідної навчальної дисципліни за розкладом занять.

Індивідуальне завдання виконується студентом самостійно під керівництвом або при консультиванні викладача.

Допускаються випадки видачі завдань для виконання комплексних курсових проектів (робіт) кількома студентами за рішенням кафедри.

4.10 Самостійна робота студента є одним із засобів оволодіння програмним та додатковим матеріалом навчальних дисциплін спеціальності, їх поглибленим вивченням, підготовки до практичних та лабораторних занять, виконання індивідуальних завдань, підготовки до екзаменів, виконання студентської науково-дослідної роботи, секційних занять з фізичної підготовки тощо.

Зміст самостійної роботи студента з навчальної дисципліни або з виконання індивідуальних завдань визначається відповідними робочими програмами дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручники, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, перелік питань для комплексних контрольних завдань (тестів) та екзаменаційних білетів тощо.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна фахова, навчальна, наукова, монографічна, періодична та нормативна література.

Самостійна робота студента над засвоєнням матеріалу з навчальної дисципліни може виконуватися у бібліотеці, читальному залі, електронному читальному залі, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях) університету, а також в домашніх та інших умовах.

Самостійна робота студента у необхідних випадках проводиться відповідно до заздалегідь складеного і затвердженого деканом факультету графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до дидактичних засобів університету. Графік доводиться до відома студентів на початку поточного семестру.

При організації самостійної роботи студентів з використанням складного обладнання чи устаткування, систем доступу до інформації (комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування тощо) передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги викладача навчальної дисципліни.

Матеріал навчальної дисципліни, передбачений для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, вноситься у відповідний змістовий модуль робочої програми. Його виконання враховується у підсумковому контролі разом з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні інших видів навчальних занять.

4.11 Практична підготовка студентів університету є обов'язковим компонентом ОПП чи ОНП для здобуття відповідного ступеня вищої освіти і має на меті набуття необхідних професійних знань, навичок, вмінь та інших компетентностей.

Перелік практик має узгоджуватися з вимогами ОКХ відповідної спеціальності. При цьому, практики, як цикл підготовки, входять до числа навчальних дисциплін.

Методичними матеріалами для практичної підготовки студентів є: наскрізна програма, програма практики, методичні вказівки щодо проходження практики та складання звіту. Для практичної підготовки студентів також рекомендується відповідна фахова, навчальна, наукова, монографічна, періодична та нормативна література. Терміни практичної підготовки визначаються робочим навчальним планом спеціальності та графіком навчального процесу університету.

Практична підготовка студентів університету здійснюється на передових сучасних підприємствах і в організаціях галузей господарства, науки, освіти, фінансово-економічної діяльності, охорони здоров'я, культури, торгівлі, державного управління тощо.

Практична підготовка проводиться під організаційно-методичним керівництвом викладача університету та спеціаліста з даного фаху від бази практики.

Практична підготовка регламентується та проводиться відповідно до «Положення про проведення практики студентів Харківського національного університету будівництва та архітектури».

4.12 Курсові проекти (роботи) з навчальних дисциплін виконуються в обсязі не менше одного кредиту ЄКТС, як окремий модуль навчальної дисципліни з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Курсовий проект (робота) міждисциплінарного характеру виділяється окремою позицією в навчальному (робочому навчальному) плані обсягом не менше 3 кредитів ЄКТС та враховується в число 16 дисциплін на рік.

Методичні вказівки для виконання курсового проекту (роботи) розробляються відповідною кафедрою, узгоджуються з випусковою кафедрою спеціальності та затверджуються в установленому в університеті порядку.

Тематика курсових проектів (робіт) повинна відповідати завданням навчальних дисциплін, тісно пов'язуватися з практичними потребами фахівця відповідного ступеня вищої освіти і бути наведена в робочій програмі навчальної дисципліни.

Керівництво курсовими проектами (роботами) здійснюється, як правило, найбільш кваліфікованими викладачами. Виконання курсового проекту (роботи) оцінюється керівником протягом семестру згідно з розподілом на змістові модулі.

Захист курсового проекту (роботи) проводиться перед комісією у складі двох-трьох викладачів кафедри, в тому числі керівника курсового проекту (роботи). При захисті проекту (роботи) враховуються результати оцінювання виконання змістових модулів протягом семестру. Критерії оцінювання визначаються робочою програмою навчальної дисципліни згідно зі шкалою відповідності оцінювання знань студента.

Курсові проекти (роботи) зберігаються на кафедрі протягом одного року, потім передаються на збереження до архіву університету.

4.13 Дипломні проекти (роботи) бакалаврів, магістерські роботи виконуються на завершальному етапі навчання студентів в університеті.

Для виконання дипломного проекту (роботи), магістерської роботи випусковою кафедрою відповідної спеціальності розробляються методичні вказівки та затверджуються в установленому в університеті порядку.

Тематика дипломних проектів (робіт), магістерських робіт відповідно до методичних вказівок повинна відповідати вимогам державної атестації зі спеціальності, тісно пов'язуватися з формуванням знань, вмінь, навичок та інших компетентностей фахівця відповідного ступеня вищої освіти.

Виконання дипломних проектів (робіт), магістерських робіт передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних, виробничих й інших завдань та здійснюється відповідно до «Положення про розробку та захист дипломних проектів (робіт), магістерських робіт студентів Харківського національного університету будівництва та архітектури».

При виконанні дипломних проектів (робіт), магістерських робіт розвивається здатність до самостійної роботи студента з використанням набутих при теоретичній та практичній підготовці за відповідною спеціальністю знань, вмінь, навичок та інших компетентностей, здійснюється оволодіння методикою наукових досліджень, пов'язаних з темою проекту (роботи).

Студенту надається право обирати тему дипломного проекту (роботи), магістерської роботи із запропонованого випусковою кафедрою переліку, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки.

Керівниками дипломних проектів (робіт), магістерських робіт призначаються найбільш досвідчені викладачі з науковими ступенями та вченими званнями відповідної випускової кафедри. До керівництва можуть залучатися висококваліфіковані спеціалісти виробництва відповідної галузі. Консультантами окремих розділів дипломного проекту (роботи), магістерської роботи призначаються професори і доценти випускової або інших кафедр університету, які обслуговують спеціальність.

Дозволяється керівництво дипломними проектами (роботами) не більше 8 або магістерськими роботами – не більше 5. При одночасному керівництві дипломними проектами (роботами) та магістерськими роботами їх кількість визначається в пропорційному відношенні.

Дипломні проекти (роботи), магістерські роботи студенти захищають в екзаменаційних комісіях, створених і діючих в університеті згідно з чинним «Положенням про екзаменаційну комісію з атестації здобувачів вищої освіти в Харківському національному університеті будівництва та архітектури».

Дипломні проекти (роботи), магістерські роботи зберігаються в архіві університету протягом п'яти років, потім списуються в установленому порядку.

5 Система забезпечення та контрольні заходи з оцінювання якості освітньої діяльності

5.1 Система забезпечення якості вищої освіти, згідно з Законом України «Про вищу освіту», складається із:

системи забезпечення університетом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості);

системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності університету та якості вищої освіти.

Система забезпечення університетом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти передбачає, відповідно до «Концепції внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності Харківського національного університету будівництва та архітектури» та «Положення про моніторинг якості освіти в Харківському національному університеті будівництва та архітектури», здійснення таких процедур і заходів:

визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;

здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;

щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників університету та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті університету, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників університету і здобувачів вищої освіти.

5.2 **Контрольні заходи** здійснюються з метою оцінювання якості освітнього процесу та включають поточний та підсумковий контроль згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті будівництва та архітектури відповідно до Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи».

5.3 **Поточний контроль** здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються робочою програмою навчальної дисципліни відповідно до чинного в університеті «Положення щодо оцінювання знань та вмінь студентів за Європейською кредитно-трансферною системою».

5.4 **Семестровий контроль** проводиться за кредитною трансферно-накопичувальною системою з метою оцінки результатів навчання на певних завершених етапах (семестрах) згідно з ОПП чи ОНП, робочим навчальним планом в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою, у

формах екзамену, диференційованого заліку або заліку з навчальної дисципліни.

Семестровий контроль проводиться згідно з розкладом, розробленим деканатом відповідного факультету, узгодженим з навчально-методичним відділом та затвердженим ректором університету та оприлюдненим за місяць до початку екзаменаційної сесії відповідно до графіку навчального процесу.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни, якщо він виконав всі види робіт, передбачені робочим навчальним планом та робочою програмою з цієї навчальної дисципліни.

Неотримання заліків з окремих навчальних дисциплін семестру та невиконання курсового проекту (роботи) не є підставою до недопуску студента для складання семестрових заліків та екзаменів з інших навчальних дисциплін екзаменаційної сесії.

Порядок і методика проведення екзаменаційної сесії, встановлення індивідуальних термінів складання заліків та екзаменів, перескладання екзамену з оцінки «незадовільно» тощо визначаються чинним в університеті «Положенням про порядок проведення екзаменаційної сесії в Харківському національному університеті будівництва та архітектури».

Студенти, які одержали оцінки «незадовільно» при складанні екзамену мають право на два перескладання (викладачу та комісії).

Замість перескладання екзамену комісії студент може вибрати повторне вивчення навчальної дисципліни в наступному навчальному періоді.

У разі отримання оцінки «неприйнятно» згідно зі шкалою відповідності ЄКТС студент зобов'язаний повторно вивчити навчальну дисципліну, пройти практику чи виконати курсовий проект (роботу) в наступному навчальному періоді.

Повторне вивчення навчальної дисципліни, або повторне проходження практики чи виконання курсового проекту (роботи) планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів. При повторному вивченні відповідний навчальний компонент відноситься додатково до індивідуального навчального плану студента наступного навчального періоду. Повторне вивчення навчальної дисципліни вибіркової частини змісту ОПП чи ОНП може бути замінено вивченням іншої навчальної дисципліни відповідного циклу та обсягу.

5.5 Екзамен проводиться як контрольний захід і є формою семестрового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр.

Екзамени проводяться згідно з розкладом, який оприлюднюється не пізніше, як за місяць до початку екзаменаційної сесії.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (модуля), визначена за результатами виконання змістових модулів, може бути виставлена викладачем без проведення екзамену в період екзаменаційної сесії. Визначена оцінка може бути підвищена на одну ступінь за шкалою ЄКТС при складанні студентом екзамену згідно з розкладом.

Повторне складання студентом екзамену з метою підвищення рейтингу з успішності та отриманої оцінки під час екзаменаційної сесії не дозволяється. Як виключення, за письмовою заявою студента та підтримки декана відповідного факультету, рішенням ректора (проректора) може бути дозволено перескладання екзамену після закінчення екзаменаційної сесії не більше одного разу за весь період навчання за відповідним рівнем вищої освіти.

5.6 Диференційований залік визначається ОПП чи ОНП та навчальним планом спеціальності, є формою підсумкового контролю з навчальної дисципліни, полягає в оцінці засвоєння студентом теоретичного навчального матеріалу з окремої дисципліни та на підставі результатів виконаних ним індивідуальних завдань (розрахункових, графічних тощо).

Диференційований залік планується в робочому навчальному плані та робочій програмі навчальної дисципліни при відсутності екзамену і проставляється на останньому занятті з навчальної дисципліни в семестрі у відомість обліку успішності, індивідуальний навчальний план студента, залікову книжку.

5.7 Залік визначається ОПП чи ОНП та навчальним планом спеціальності, є формою підсумкового контролю, полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, лабораторних або семінарських заняттях.

Залік планується в робочому навчальному плані спеціальності та робочій програмі навчальної дисципліни при відсутності екзамену і проставляється у відомість обліку успішності, індивідуальний навчальний план студента та залікову книжку на останньому занятті з навчальної дисципліни в семестрі.

Результати складання екзаменів і диференційованих заліків оцінюються за чотирибальною національною шкалою ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно"), а заліків – за двобальною національною шкалою ("зараховано", "не зараховано"). За бальною шкалою університету і шкалою ЄКТС оцінюються результати складання заліків, диференційованих заліків і екзаменів та вносяться в відомість обліку успішності, індивідуальний навчальний план студента, залікову книжку.

Результати семестрових контролів успішності, за поданими до деканату відомостями, заносяться до навчальної картки студента.

5.8 Студенти, які виконали протягом навчального року вимоги ОПП чи ОНП, складові робочого навчального плану для даного курсу, переводяться за поданням деканату на наступний навчальний курс наказом по університету.

Студенти, які в установлені деканатом строки не ліквідували академічну заборгованість за результатами навчання згідно з робочим навчальним планом спеціальності та індивідуальним навчальним планом студента з внесеними до нього доповненнями по заборгованості, відраховуються наказом ректора за поданням декана відповідного факультету з формулюванням «за невиконання навчального плану».

6 Підсумковий контроль якості освітньої діяльності. Атестація здобувачів вищої освіти

6.1 Підсумковий контроль якості підготовки фахівців включає результати семестрового контролю та атестацію здобувачів вищої освіти на заключному періоді навчання згідно з ОПП чи ОНП відповідного рівня.

6.2 Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється екзаменаційною комісією університету з метою встановлення відповідності засвоєння особами рівня та обсягу знань, умінь, практичних навичок, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти та освітньої програми з відповідної спеціальності та ступеня вищої освіти.

Атестація здійснюється відповідно до Закону України “Про вищу освіту” екзаменаційною комісією, яка діє відповідно до «Положення про екзаменаційну комісію з атестації здобувачів вищої освіти в Харківському національному університеті будівництва та архітектури».

Атестація здійснюється відкрито і гласно. Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, у тому числі під час захисту дипломних проектів (робіт), можуть вільно здійснювати аудіо-та/або відеофіксацію процесу атестації.

6.3 Екзаменаційна комісія з атестації здобувачів вищої освіти в університеті створюється окремо з кожної спеціальності та освітнього ступеня вищої освіти. Строк повноважень екзаменаційної комісії становить один календарний рік.

Формування складу, організацію роботи та контроль за діяльністю екзаменаційних комісій здійснює ректор університету.

6.4 Завданнями екзаменаційної комісії є:

комплексна перевірка й оцінка теоретичної та практичної фахової підготовки випускників відповідної спеціальності та освітнього ступеня вищої освіти за результатами захисту дипломних проектів (робіт) або складання державного екзамену;

прийняття рішення про присудження особі, яка успішно виконала освітню програму відповідного ступеня вищої освіти та про присвоєння відповідної кваліфікації;

прийняття рішення щодо видачі диплома (диплома з відзнакою) та рекомендації щодо вступу до аспірантури (з урахуванням рекомендації випускової кафедри) для продовження навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти;

здійснення атестації осіб, які здобувають ступінь магістра, у формі єдиного державного кваліфікаційного екзамену за спеціальністю та в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України (за необхідності);

розробка пропозицій щодо подальшого поліпшення якості підготовки фахівців до атестації з відповідної спеціальності та освітнього ступеня вищої освіти.

6.5 Екзаменаційна комісія з відповідної спеціальності та ступеня вищої освіти створюється щороку як єдина для усіх форм навчання у складі голови та членів комісії. Залежно від кількості випускників можливе створення декількох екзаменаційних комісій з однієї спеціальності та ступеня вищої освіти або однієї екзаменаційної комісії для кількох споріднених спеціальностей та ступеня вищої освіти у межах однієї галузі знань, як правило, на одному факультеті.

6.6 Списки голів екзаменаційних комісій університету, завірені підписом ректора, подаються у двох примірниках на затвердження до Міністерства освіти і науки України не пізніше ніж за два місяці до початку роботи екзаменаційної комісії.

6.7 Головою екзаменаційної комісії призначається фахівець у відповідній галузі або провідний науковець відповідної галузі наукової діяльності. Головою екзаменаційної комісії може призначатись науково-педагогічний працівник з відповідної спеціальності підготовки фахівців, який не є працівником університету.

Одна й та сама особа може бути головою екзаменаційної комісії зі спеціальності в університеті не більше трьох років поспіль.

Заступником голови екзаменаційної комісії (за необхідності) можуть призначатись: ректор або перший проректор, декан факультету, завідувач випускової кафедри або один із членів екзаменаційної комісії.

6.8 До складу екзаменаційної комісії зі спеціальності відповідного ступеня вищої освіти можуть входити:

- ректор або перший проректор (за необхідності);
- декан факультету або його заступник (за необхідності);
- завідувач випускової кафедри, професори, доценти профільюючих кафедр; фахівці з відповідних видів економічної та виробничої діяльності, представники галузевих об'єднань роботодавців, працівники науково-дослідних установ і організацій, інших вищих навчальних закладів.

Персональний склад членів екзаменаційної комісії затверджується наказом ректора університету не пізніше ніж за місяць до початку роботи комісії. Кількість членів екзаменаційної комісії становить не більше чотирьох осіб.

6.9 Засідання екзаменаційної комісії оформляються протоколами. У протоколах відображаються дані про тему, виконавця та керівника дипломного проекту (роботи), записуються питання, що ставились, особливі думки членів комісії, отримана студентом під час державної атестації оцінка, рішення екзаменаційної комісії про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння кваліфікації за відповідною спеціальністю, інформація про видачу йому диплома (диплома з відзнакою), рекомендація щодо продовження навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти (при наявності).

6.10 Екзаменаційні комісії університету працюють у строки, визначені графіком навчального процесу, що розробляється на основі робочих

навчальних планів зі спеціальностей, затверджується ректором і доводиться випусковим кафедрам до початку навчального року.

6.11 Графік роботи кожної екзаменаційної комісії, узгоджений з головою комісії, готується відповідною випусковою кафедрою, подається до навчально-методичного відділу, де складається загальний графік їх роботи, який затверджується ректором не пізніше ніж за місяць до початку проведення захисту дипломних проектів (робіт) та/або складання державних екзаменів.

Максимальна кількість студентів, які допускаються до захисту дипломних проектів (робіт), не може перевищувати 12 осіб на день.

6.12 Не пізніше ніж за один день до початку захисту дипломних проектів (робіт) та/або складання державних екзаменів завідувачем випускової кафедри надаються до екзаменаційної комісії (секретарю) матеріали, передбачені «Положенням про екзаменаційну комісію з атестації здобувачів вищої освіти в Харківському національному університеті будівництва та архітектури».

6.13 Складання державних екзаменів чи захист дипломного проекту (роботи) проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за обов'язкової присутності голови та секретаря екзаменаційної комісії і членів екзаменаційної комісії в кількості осіб не менше 2/3 її складу.

6.14 Захист дипломних проектів (робіт) може здійснюватися як в університеті, так і на підприємствах, установах та організаціях різних форм власності, для яких тематика дипломних проектів (робіт), поданих до захисту, становить науково-теоретичну або практичну значущість. У цьому випадку виїзне засідання екзаменаційної комісії оформлюється так, як і засідання, що проводиться в університеті.

6.15 Державний екзамен проводиться як комплексна перевірка знань студентів з навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом відповідної спеціальності.

Державні екзамени проводяться за білетами (тестами), складеними у повній відповідності до програм навчальних дисциплін за методикою, визначеною університетом. Тривалість роботи екзаменаційної комісії при складанні державних екзаменів не повинна перевищувати 6 академічних годин на день.

6.16 Результати захисту дипломних проектів (робіт) та складання державних екзаменів визначаються за шкалами та критеріями оцінювання знань, вмінь, практичних навичок, інших компетентностей: бальною шкалою університету, ЄКТС та національною.

Результати захисту дипломних проектів (робіт), та/або складання державних екзаменів оголошуються у день засідання екзаменаційної комісії після оформлення протоколів.

6.17 Студенту, який отримав підсумкові оцінки "відмінно" за національною шкалою не менше як 75 відсотків з усіх навчальних дисциплін, курсових проектів (робіт), виробничої (наукової) професійної практики, передбачених навчальним планом, а з інших навчальних дисциплін, курсових проектів (робіт), практик - оцінки "добре", захистив дипломний проект

(роботу), склав державні экзамен з оцінкою "відмінно", а також виявив себе в науковій (творчій) роботі, що підтверджується рекомендацією випускової кафедри, видається документ про освіту «з відзнакою».

6.18 Рішення екзаменаційної комісії про оцінку результатів захисту дипломних проектів (робіт) та/або складання державних екзаменів, а також про видачу випускникам дипломів (дипломів з відзнакою) про закінчення університету, отримання ступеня вищої освіти та здобуття відповідної кваліфікації приймається на закритому засіданні екзаменаційної комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів екзаменаційної комісії, які брали участь в її засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови є вирішальним.

6.19 Студент, який при складанні державного екзамену або при захисті дипломного проекту (роботи) отримав незадовільну оцінку, відраховується з університету і йому видається академічна довідка.

Студент, який не захистив дипломний проект (роботу) та/або не склав державного екзамену, допускається до повторного захисту дипломного проекту (роботи) та/або складання державних екзаменів протягом трьох років після його відрахування з університету.

У випадках, коли захист дипломного проекту (роботи) визнається незадовільним, державна комісія встановлює, чи може студент подати на повторний захист той самий проект (роботу) з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену випусковою кафедрою відповідної спеціальності.

Студентам, які не захищали дипломний проект (роботу) та/або не склали державні екзамен з поважної причини (документально підтвердженої), ректором університету може бути продовжений строк навчання до наступного терміну роботи екзаменаційної комісії із захистом дипломних проектів (робіт) та/або складанням державних екзаменів, але не більше, ніж на один рік.

Примітка. Перелік навчальних дисциплін, що виносяться на державні екзамен, для осіб, які не склали ці екзамен, визначається навчальним планом спеціальності, який діяв в рік закінчення.

6.20 Захист комплексного дипломного проекту (роботи), як правило, планується і проводиться на одному засіданні екзаменаційної комісії, причому, студенту, який захищається першим, доручається доповісти як про загальну частину дипломного проекту (роботи), так і про індивідуальну частину його авторської розробки зі збільшенням (за необхідності) часу на доповідь.

Усі студенти, які виконували комплексний дипломний проект (роботу), повинні бути повною мірою обізнані із загальною частиною проекту і готові відповісти на запитання членів екзаменаційної комісії не тільки з розробленої ними індивідуальної частини, а й із загальної частини проекту.

6.21 Після закінчення роботи екзаменаційної комісії її голова складає звіт. Після розгляду на заключному засіданні екзаменаційної комісії і випускової кафедри, Вченої ради відповідного факультету звіт надається

ректору в двох примірниках у двотижневий строк для обговорення та затвердження Вченою радою університету.

7 Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти

7.1 Підставами для відрахування здобувача вищої освіти є:

- 1) завершення навчання за відповідною освітньою програмою;
- 2) власне бажання;
- 3) переведення до іншого навчального закладу;
- 4) невиконання навчального плану;
- 5) порушення умов договору (контракту), укладеного між університетом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
- 6) інші випадки, передбачені законом.

7.2 Особа, відрахована з університету до завершення навчання за освітньою програмою, отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС. Зразок академічної довідки встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

7.3 Здобувач вищої освіти має право на перерву у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньої програми (за станом здоров'я, призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї, сімейними обставинами тощо). Таким особам надається академічна відпустка в установленому порядку. Навчання чи стажування в освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав) може бути підставою для перерви у навчанні, якщо інше не передбачено міжнародними актами чи договорами між вищими навчальними закладами.

Здобувачам вищої освіти, призваним на військову службу у зв'язку з оголошенням мобілізації, гарантується збереження місця навчання та стипендії.

Здобувачам вищої освіти, які реалізують право на академічну мобільність, протягом навчання, стажування чи здійснення наукової діяльності в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами гарантується збереження місця навчання та виплата стипендії відповідно до «Положення про академічну мобільність студентів у Харківському національному університеті будівництва та архітектури».

Такі особи не відраховуються із складу здобувачів вищої освіти.

7.4 Особа, відрахована з університету до завершення навчання за відповідною освітньою програмою, має право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу університету.

7.5 Поновлення на навчання осіб, відрахованих з університету або яким надано академічну відпустку, а також переведення здобувачів вищої освіти здійснюються, як правило, під час канікул.

7.6 Порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються в університеті, а також порядок надання їм академічної відпустки визначаються положенням, затвердженим центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

7.7 У разі закінчення строку дії сертифіката про акредитацію освітньої програми та неотримання університетом нового сертифіката про акредитацію здобувачі вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів державного бюджету, мають право на переведення до іншого вищого навчального закладу, в якому відповідна освітня програма акредитована, для завершення навчання за кошти державного бюджету у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

8 Запобігання академічного плагіату

8.1 На виконання вимог Закону України «Про вищу освіту» з метою запобігання та виявлення академічного плагіату в освітньому процесі, в університеті створена відповідна система профілактики та протидії академічному плагіату, регламентована «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах наукових, науково-педагогічних працівників, інших працівників та здобувачів вищої освіти в Харківському національному університеті будівництва та архітектури».

8.2 **Академічний плагіат** - це оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

Системою університету із запобігання академічного плагіату передбачено вживання заходів, у тому числі шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо недопущення та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових, науково-педагогічних та інших працівників, здобувачів вищої освіти (бакалаврів, магістрів, докторів філософії, докторів наук) та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

8.3 **Формами академічного плагіату** є видання результатів як власного дослідження без цитування та посилки на джерело інформації:

крадіжка – видання чужої роботи за свою без жодних змін;

запозичення фрагментів – копіювання частини чужої роботи без жодних змін;

рерайт (поверхневе редагування) – незначні правки чужої роботи;

парафраза – переказ ідей, положень, наукових гіпотез, тексту чужої роботи власними висловами;

компіляція – створення матеріалу дослідження без поглибленого вивчення наукової проблеми шляхом копіювання запозиченого тексту з наукових та літературних джерел інформації без внесення в нього власних правок, з посиланням на авторів та штучним з'єднанням запозичених фрагментів перехідними реченнями.

8.4 Профілактика академічного плагіату в освітньому процесі університету здійснюється згідно з чинною системою шляхом:

формування, видання, розповсюдження та доведення до відому всіх учасників освітнього процесу методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог боротьби з академічним плагіатом з метою посилення традицій належного цитування та підвищення культури осуду на недопущення плагіату;

запровадження в навчальних дисциплінах нормативної та вибіркової частин змісту освіти відповідного ступеня вищої освіти та навчальних планах спеціальностей проведення занять із вивчення вимог до виконання індивідуальних завдань з акцентуванням на самостійності роботи, коректним використанням джерел інформації, уникнення плагіату та належного цитування.

8.5 Кафедри університету розробляють власні тимчасові методичні рекомендації з системою запобігання плагіату відповідно до чинного нормативного документа університету та Єдиної електронної системи виявлення неналежного цитування у всіх вищих навчальних закладах, які отримують державне фінансування.

Методичні рекомендації кафедр повинні включати:

рекомендовані показники оригінальності індивідуальних наукових робіт; новітні інформаційні технології та програмне забезпечення перевірки унікальності текстів (як варіант програми: Plagiarism Finder; Double Content Finder; Advego Plagiatus; Антиплагіат; Плагиата НЕТ; Viper APE; Dupe Cop Desktop; Compare Suite; Cognitive Text Analyzer; WordCHECK; EVE2; WCopyFind; Praide Unique Content Analyser 2; Plagiatinform; Детектор плагиата; Copy Catch Gold; AllSubmitter та ін.);

порядок розгляду фактів академічного плагіату та застосування стягнень при виявленні фактів його наявності;

порядок подавання і розгляду апеляцій щодо виявлення факту академічного плагіату.

8.6 Відповідальність за плагіат встановлюється відповідними нормативними положеннями згідно чинного законодавства України.

9 Робочий час науково-педагогічних працівників

9.1 Наукові-педагогічні працівники є учасниками освітнього процесу.

Зарахування на роботу в університеті здійснюється відповідно до «Положення про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників Харківського національного університету будівництва та архітектури».

Система забезпечення університетом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти передбачає підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників в межах робочого часу з відривом або без відриву від виробництва не рідше одного разу на п'ять років.

9.2 Робочий час науково-педагогічні працівники університету зобов'язані використовувати для:

підвищення професійного рівня педагогічної майстерності, наукової кваліфікації;

забезпечення викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної освітньої програми за спеціальністю, провадження наукової діяльності з дотриманням норм педагогічної етики, моралі, поважання гідності осіб, які навчаються в університеті, розвитку в особах, які навчаються в університеті, самостійності, ініціативи, творчої здібності, прищеплення їм любові до України, виховання їх у дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України та державних символів України.

9.3 Робочий час науково-педагогічного працівника визначається обсягом його навчальних, методичних, наукових і організаційних обов'язків у поточному навчальному році, відображених в індивідуальному робочому плані. Робочий час науково-педагогічного працівника з повним обсягом обов'язків становить не більше 1548 годин на навчальний рік та 36 годин на тиждень (скорочена тривалість робочого часу).

Робочий час науково-педагогічного працівника включає виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

9.4 Норми часу навчальної роботи в університеті визначаються на підставі нормативного документа центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, який погоджений із відповідними державними органами.

Види навчальної роботи науково-педагогічних працівників відповідно до їх посад встановлюються університетом за погодженням з профспілковим комітетом університету.

9.5 Норми часу методичної, наукової, організаційної роботи та інших трудових обов'язків визначаються університетом відповідно до рекомендованого переліку даних видів роботи центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Університет розробляє на їх підставі «Норми часу для планування і обліку навчальної, методичної, наукової й організаційної роботи науково-педагогічних працівників університету» (далі – Норми часу.). Встановлені в університеті Норми часу погоджуються з профспілковим комітетом університету та затверджуються Вченою радою.

Обсяг навчальних занять, доручених науково-педагогічному працівникові, виражений в облікових (академічних) годинах, визначає його навчальне навантаження.

Максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника не може перевищувати 600 годин при повному переході на кредит ЄКТС обсягом 30 годин в ОПП чи ОНП і в навчальних планах спеціальностей.

При поступовому переході з 900 до 600 годин максимальне навантаження на рік науково-педагогічного працівника складатиме: на 2015-2016 навчальний рік – 825 годин; на 2016-2017 навчальний рік – 750 годин; на 2017-2018 навчальний рік – 675 годин; на 2018-2019 та наступні навчальні роки – 600 годин.

9.6 Види навчальних занять, що входять в обсяг навчального навантаження науково-педагогічного працівника відповідно до його посади, встановлюються кафедрою. Кількість лекційних годин на одного викладача не може перевищувати 250 годин на навчальний рік при кількості навчальних дисциплін не більше 5.

Не допускається планування навчального навантаження науково-педагогічних працівників виключно з аудиторних занять.

9.7 Мінімальне та максимальне навчальне навантаження науково-педагогічного працівника в межах його повного обсягу робочого часу встановлює університет з урахуванням виконання методичних, наукових, організаційних робіт та інших трудових обов'язків і у порядку, передбаченому Статутом та Колективним договором між адміністрацією та трудовим колективом університету та наводиться в Нормах часу.

Науково-педагогічний працівник у випадках виробничої необхідності може бути залучений до проведення навчальних занять понад максимально допустимий обсяг навчального навантаження, визначений індивідуальним планом роботи викладача, в межах свого робочого часу. Додаткова кількість облікових годин встановлюється університетом і не може перевищувати 0,25 мінімального обов'язкового обсягу навчального навантаження.

Зміни в навчальному навантаженні науково-педагогічного працівника вносяться в його індивідуальний план роботи.

9.8 Графік робочого часу науково-педагогічного працівника визначається розкладом навчальних занять і консультацій, проведення контрольних заходів та часом виконання інших робіт, передбачених його індивідуальним робочим планом. Час виконання робіт, не передбачених розкладом або графіком проведення контрольних заходів, визначається у порядку, встановленому в університеті, з урахуванням особливостей спеціальності та форм навчання.

Науково-педагогічний працівник зобов'язаний дотримуватися встановлених йому обсягу та видів навчальної, методичної, наукової, організаційної робіт та інших трудових обов'язків і графіка робочого часу.

Залучення науково-педагогічних працівників до роботи, не передбаченої трудовим договором, може здійснюватися лише за їх згодою або у випадках, передбачених законодавством.

10 Методичне забезпечення виконання нормативів даного Положення та освітнього процесу

10.1 Методичне забезпечення виконання нормативів даного Положення

Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті будівництва та архітектури відповідно до Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи.

Положення про формування циклу вибіркових навчальних дисциплін спеціальності в Харківському національному університеті будівництва та архітектури.

Положення про надання індивідуального графіку навчання студентам в Харківському національному університеті будівництва та архітектури.

Положення про проведення практики студентів Харківського національного університету будівництва та архітектури.

Положення про розробку та захист дипломних проектів (робіт), магістерських робіт студентів Харківського національного університету будівництва та архітектури.

Положення про екзаменаційну комісію з атестації здобувачів вищої освіти в Харківському національному університеті будівництва та архітектури.

Концепція внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності Харківського національного університету будівництва та архітектури.

Положення про моніторинг якості освіти в Харківському національному університеті будівництва та архітектури.

Положення щодо оцінювання знань та вмінь студентів за Європейською кредитно-трансферною системою.

Положення про порядок проведення екзаменаційної сесії в Харківському національному університеті будівництва та архітектури.

Положення про академічну мобільність студентів у Харківському національному університеті будівництва та архітектури.

Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах наукових, науково-педагогічних працівників, інших працівників та здобувачів вищої освіти в Харківському національному університеті будівництва та архітектури.

Положення про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників Харківського національного університету будівництва та архітектури.

Норми часу для планування і обліку навчальної, методичної, наукової й організаційної роботи науково-педагогічних працівників університету.

10.2 Методичне забезпечення освітнього процесу

Державні стандарти освіти.

Освітньо-кваліфікаційні характеристики, освітньо-професійні або освітньо-наукові програми, засоби діагностики якості вищої освіти.

Навчальні плани, робочі навчальні плани.

Навчальні програми з нормативних і вибіркових навчальних дисциплін.

Програми навчальної, виробничої та інших видів практик.

Підручники, навчальні посібники.

Інструктивно-методичні матеріали до практичних, лабораторних і семінарських занять.

Методичні вказівки та індивідуальні завдання з навчальних дисциплін для самостійної роботи студентів.

Контрольні завдання до практичних, лабораторних і семінарських занять.

Комплексні контрольні завдання з навчальних дисциплін для перевірки та визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу.

Методичні вказівки з питань опрацювання фахової літератури, розробки курсових проектів (робіт), дипломних проектів (робіт), магістерських робіт.

Інші методичні матеріали щодо організації освітнього процесу, які визначають кафедри, факультети, університет.

Алфавітний зміст

	Стор.
Академічна година.....	13
Академічний плагіат	29
Атестація здобувачів вищої освіти	24
Вибіркова частина змісту освіти	10
Вища освіта	4
Галузь знань.....	8
Графік робочого часу науково-педагогічного працівника	32
Дипломні проекти (роботи) бакалаврів, магістерські роботи	20
Диференційований залік	23
Екзамен	22
Загальний обсяг навчальної дисципліни.....	12
Залік.....	23
Засоби діагностики якості вищої освіти.....	7
Здобувачі вищої освіти	4
Зміст освіти	6
Індивідуальне навчальне заняття.....	17
Індивідуальні завдання.....	17
Індивідуальний навчальний план студента.....	12
Консультація.....	17
Контрольні заходи	21
Курсові проекти (роботи).....	19
Лабораторне заняття	16
Навчальні заняття	14
Навчальний день.....	13
Навчальний курс	14
Навчальний план	7
Навчальний рік.....	14
Навчальний семестр.....	14
Навчальний тиждень.....	13
Навчальний час студента.....	13
Лекція	14
Нормативна частина змісту освіти	9
Норми часу методичної, наукової, організаційної роботи	31
Норми часу навчальної роботи.....	31
Освітній процес	4
Освітня програма	5,6
Освітньо-кваліфікаційна характеристика	6
Підсумковий контроль.....	24
Поточний контроль.....	21
Практична підготовка.....	18

	Стор.
Практичне заняття.....	15
Програма вибіркової навчальної дисципліни.....	11
Програма нормативної навчальної дисципліни.....	11
Профілактика академічного плагіату.....	30
Робоча програма навчальної дисципліни.....	11
Робочий навчальний план.....	8
Робочий час науково-педагогічного працівника.....	31
Самостійна робота студента.....	18
Семестровий контроль.....	21
Семінарське заняття.....	16
Спеціалізація.....	8
Спеціальність.....	8
Стандарт вищої освіти.....	8
Стандарт освітньої діяльності.....	8
Структурно-логічна схема підготовки.....	6
Форми академічного плагіату.....	29

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Закон України від 1 липня 2014р. № 1556-VII «Про вищу освіту».
2. Наказ Міністерства освіти України від 15 липня 1996 року №245 «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих навчальних закладів освіти».
3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 24 травня 2013 року №584 «Положення про порядок створення та організацію роботи державної екзаменаційної комісії у вищих навчальних закладах України».
4. Матеріали наради у Міністерстві освіти і науки України від 13 листопада 2014р. з питань організації освітнього процесу та розроблення відповідних нормативних документів.
5. Лист Міністерства освіти і науки України від 20.01.2015р. №1/9-19 «Щодо організації атестації здобувачів вищої освіти та організації освітнього процесу».
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.01.2015р. № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік».
7. Лист Міністерства освіти і науки України від 11.03.2015р. № 1/9-120 «Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін».
8. Лист Міністерства освіти і науки України від 13.03.2015р. № 1/9-126 «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 навчальному році».
9. Комплекс нормативних документів для розроблення складових систем галузевих стандартів вищої освіти. Київ: ІІТЗО МВО України, 2008. – 68с.
10. Андрущенко С.І., Домніч В.І. Акредитація. Організація та проведення у вищих навчальних закладах України. - Київ, КУЕТТ, 2009. – 33 с.
11. Литвинчук І.Л. Дорожня карта вирішення проблеми академічного плагіату/Електронний ресурс. Режим доступу:
<http://www.economy.nayka.com.ua/>

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи

Д.Л.Череднік

Начальник
навчально-методичного відділу

М.Ю.Колодяжна

Декан архітектурного факультету

В.П.Мироненко

Декан санітарно-технічного факультету

В.В.Шилін

Декан факультету економіки та менеджменту

О.А.Сироватський

Декан механіко-технологічного факультету

Ю.В.Журавльов

Декан факультету по роботі з іноземними учнями

С.В. Лукашенко

Директор центру заочного навчання

О.О.Печерцев

Директор центру післядипломної освіти

І.В.Барабанов

Голова профспілкового комітету

А.А. Тітов

Голова профспілкового комітету
студентів та аспірантів

К.В.Плахотніков

Голова ради студентського
самоврядування

М.А.Власова

Начальник відділу діловодства

Г.М.Герасименко

Начальник юридичного відділу

В.В.Григор'єв